

WOORD VOORAF

Op 22 september 1993 overleed Mr. P.M.M.C. Palmen. Hij was van 1976 tot 1984 voorzitter van de Stichting Sociaal Historisch Centrum voor Limburg. Mr. Palmen was vanaf 1968 lid van het bestuur; na zijn aftreden om gezondheidsredenen in 1984 stond hij het bestuur als lid van het dagelijks bestuur, speciaal belast met het behandelen van juridische kwesties, nog vijf jaar lang terzijde. Zijn bestuursperiode werd gemarkeerd door het bereiken van oplossingen voor de problemen die het instituut voortdurend ontmoet bij het bergen van de steeds rijker wordende collecties archiefgoed en bibliotheekmateriaal. Bij zijn aantreden als voorzitter kon het bestuur een bezoek brengen aan het pas ingerichte depot aan de Boschstraat, waar eindelijk de her en der over de stad Maastricht verspreide collecties waren samengebracht. Kort voordat toenemende immobiliteit hem noopte als voorzitter af te treden, opende hij de geheel gerestaureerde Andrieskapel. Het voorzitterschap van Mr. Palmen culmineerde in omvangrijke investeringen, die per saldo ruim acht kilometer depotcapaciteit opleverde.

In het voorjaar van 1993 overleed ook Dr. J.G.H. Tans, vanaf 1983 tot eind 1991 voorzitter van de begeleidingscommissie van het Woordenboek van de Limburgse Dialecten. Dr. Tans stond aan de wieg van de overdracht van een deel van het W.L.D. naar het S.H.C.L. Hij bereikte in 1987 dat de Provincie Limburg middelen beschikbaar stelde voor een aanzienlijke versnelling van dit project en stimuleerde energiek een afronding van het woordenboek vóór het verstrijken van het tweede millennium.

Aan de nagedachtenis van deze twee energieke bestuurders zij dit achtendertigste deel van de Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg opgedragen. Het was immers aan hun inzet te danken dat het S.H.C.L. in de jaren zeventig en tachtig een snelle uitbouw beleefde.

In dit deel van de Studies zijn vier artikelen opgenomen.

Dr. J.F.R. Philips evalueerde de zorg voor de mijnmonumenten. In 1978 werden zij omstandig beschreven. Provincie en stadsgewest kwamen een inspanningsverplichting overeen, gericht op het behoud

van een flink aantal bedrijfsgebouwen, een aanzienlijk aantal gebouwen dat een functie vervulde in de dienstensector en enige woningcomplexen. Het was veel te hoog gegrepen. Het gros van de met de mijnbouw verbonden monumenten is ondanks alle goede bedoelingen verdwenen.

Drs. J.M.H. Mosmuller beschreef de marskramers in het zuidoostelijk deel van Limburg omstreeks 1800. Het zijn de voorlopers geweest van de detailhandel ten plattelande. In een tijd toen de behoefte aan consumptiegoederen snel groeide en waarbij het aanbod van voorzieningen in de dienstensector sterk achter bleef, vervulden zij tijdelijk een gewichtige intermediaire rol.

Dr. Jean Pieyns en Dr. Wigbolt Tijms slaagden er na decennia speurwerk in de graanprijzen van Luik, de centrale markt in het Maasdal, bijeen te krijgen vanaf 1400 tot 1940. Zij publiceren thans de gestandaardiseerde basisgegevens en hopen een volgend jaar in een afzonderlijk artikel de evaluatie aan onze lezers voor te leggen.

Drs. S.H.M. Vaessen en W.A.A. Mes bieden de inventaris aan van de Diocesane Commissie van Samenwerking, het orgaan dat vanaf 1928 de inspanningen van de standsorganisaties in Limburg ten behoeve van het maatschappelijk werk en de structuur van de samenleving coördineerde.

Het jaarboek eindigt, als gebruikelijk, met enkele boekbesprekingen en het jaarverslag van het Sociaal Historisch Centrum over het voorafgaande jaar.

De redactie